نچوړ

غوږ د الله تعالی لوي نعمت دي چې انسان ته الله وربخلی دی غوږ يو ډير حساسه عضوه ده چې بايد د انتاناتو او د ضربي څخه وساتل شي غوږ د اناتومی له نظره په دريو برخو ويشل شوي دي چې يو يي خارجي برخه ده چې په سترګو ليدل کيږي چې Pena د ، External Auditory Canal او د غوږ پرده پکي شامل دي دوهمه برخه د منځني غوږ په نامه سره پيژندلی شو چې د بدن ترټولو وړوکو هډوکو څخه جوړه شوي ده دري هډوکي لري Malleus ، Incus او Stapes چې ملوس هډوکی د غوږ پردي سره وسل دی کله چې پرده په اهتزاز راشي نو د ا هډوکي هم په اهتزاز راځي او د اوازونو څپي د داخلي غوږ ته ليږي او بيا د عصابو په واسطه دماغو ته انتقاليږي خو کله چې د منځني غوږ التهاب رامنځته شي نو دا پروسه په سم ډول کار نه کوي او انسان غږ په صحيح توګه نه شي اوريدلی او ګنګسيت هم ورته پيدا کيږي او کله چې دا انتاني پروسه تر اوږد مهاله پاتي شي نو د غوږ د کونيوالي سبب هم کيږي او يا داخلي غوږ هم په افت اخته کولی شي حتا چې Managetis ته هم لاره مستعد کوي نو بايد په وخت سره يي درملنه وشي تر څو اخطلاتات ورنه کړي.

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هدف :

هدف د موضوع عامه پوهاوی دی چې ټولنه کې د ټولني خلک په دي پوهه شي چې الله ج مونږ ته زیات نعمتونه رابخلي دي چې د هغي څخه یو غوږ هم راځي باید مونږ د الله ج نعمتونو څخه په سالمه توګه ګټه پورته کړو او حفظ الصحي خیال وساتو ځکه عالمان واي چې صفاي نیم ایمان دي .

بله دا چې زمونږ راتلونکي کوم نوي محصلین دي د دي معلوماتو څخه پوره ګټه پورته کړي او نور هم تشویق شي چې په اینده کې د دي نه هم ښه معلومات راټول کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Ear غوږ

ځرنګه چې ما ته د Otitis Media یعنی د منځنئ غوږ التهاب په نوم موضوع راکړل شوې ده دا یو د غوږ یو انتاني ناروغي ده مخکي له دې چې مونږ د یو عضوی امراض وپیژنو باید د هغې نه مخکي د عضوې اناتومي او فزیالوژي وپیژنو نو اول راځو چې غوږ وپیژنو او د غوږ اناتومي او فزیالوژۍ باندې خبرې کوو.

غوږ

غوږ : غوږ د الله تعالی یو داسې تخلیق دی یا یو داسې نعمت دې چې انسان ته الله تعالی وربخلی او انسان پرې اوازونه اورې ، بدن موازنه برابره ساتي او د انسان په ښکلا کې هم رول لوبوي.

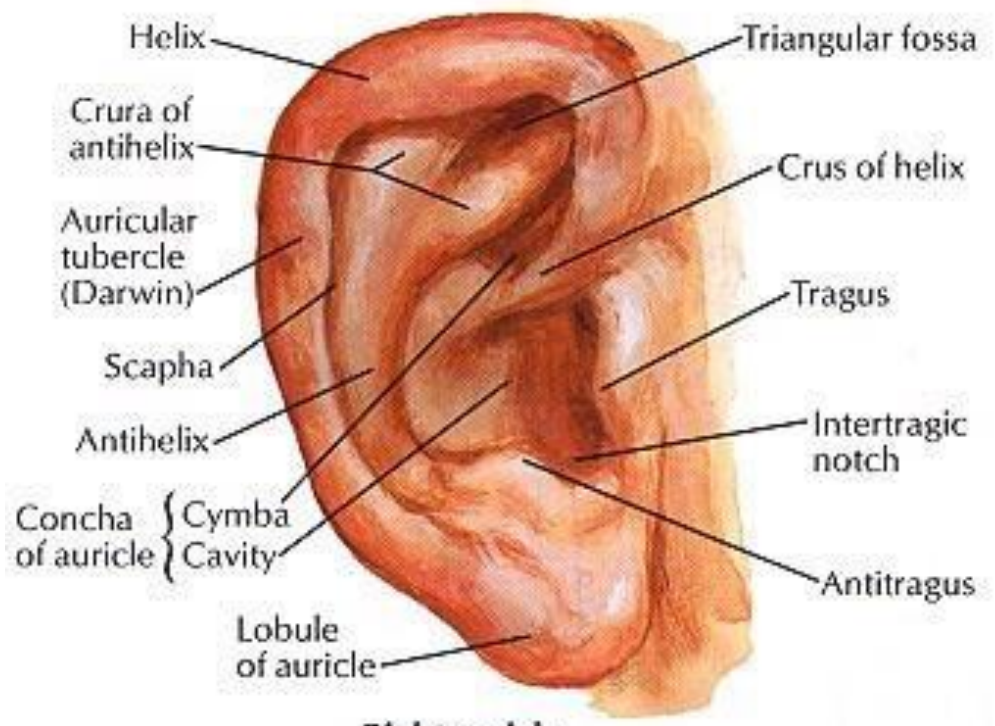

Right auricle

(c) ketabton.com: The Digital Library

Ear Anatomy   د غوږ اناتومي

د غوږ موقیعت : غوږ د Skull یا د کوپړۍ په دواړو خواو کې د Temporal Bone (R - L)
یعني د خې او چپ ټیمپورل په ساحه کې موقیعت لري.

د اناتومۍ له مخې غوږ مونږ په درې برخو ویشو چې اسانه شي او خه پرې پوهه شو.

1- External Ear د غوږ خارجي برخه
2- Middle Ear د غوږ منځنۍ برخه
3- Inner Ear د غوږ داخلي برخه

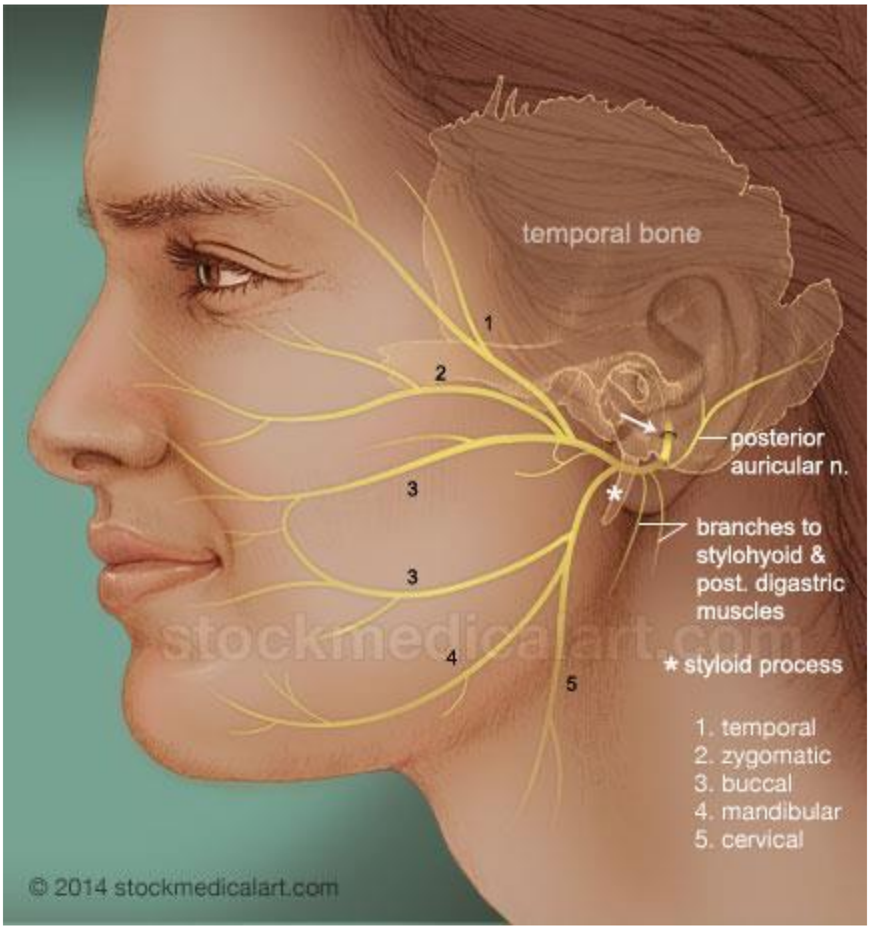

(c) ketabton.com: The Digital Library

External Ear   د غوږ خارجي برخي

د غوږ خارجي برخه له دري برخو څخه جوړه شوې ده چې عبارت دي له:

1 - The Pinna يا صيوان

2 - The External Auditory Canal د غوږ شپیلی یا دغوږ بهرنی مجرا

3 - The Tympanic Membrane د غوږ پرده

Pinna صيوان :

بهرنی غوږ د غضروفو ، ډير نبتي پريکاندريوم او پوستکی څخه جوړ شوي دي يعنی دا برخه د Cartilage په واسطه جوړه او د Skin په واسطه پوښل شوی ده .

بهرنی غوږ Pinna د اواز د څپو په راټولولو کې مرسته کوي چي د بهرنی د غوږ مجرا ته يي برابره کړي او تر Tympanic Membrane ته يي ورسوي.

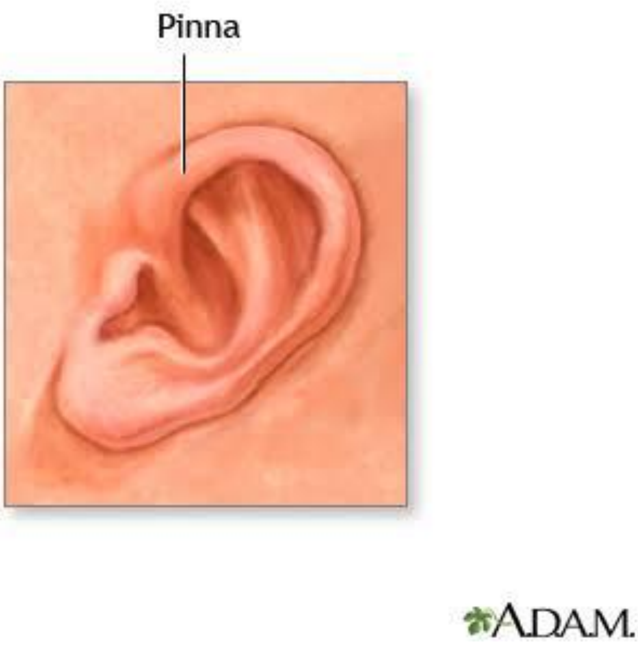

(c) ketabton.com: The Digital Library

External Auditory Canal د غوږ شپیلی یا د غوږ مجرا:

د دې مجرا اوږدوالی د ۲۵ ملی مترو په شاوخوا کې وي چې د اسکلیټ ۱/۳ خارجی برخه یې د غضروف څخه جوړه شوې (هغه برخه چې د ویښتانو او سیرومنو غدې ceremonial gland لرونکې دې) او ۲/۳ داخلي برخه یې د هډوکننی اسکلیټ یا جوړښت لري.

د مجرا د داخلی برخې پوستکی په متزاید ډول نری کیږي (د غوږ بهرنی مجرا د خولي څخه چې څومره د غوږ پردې خواته نږدې کیږي خپل ضخامت د لاسه ورکوي) چې ډیره التصاقي او حساس دی.

د غوږ د شپیلی په داخلی اخرنې برخه کې یو ژوروالی موجود دی چې د anterior inferior recess په نامه یادیږي او په دغه ځائ کې Wax او نور تخریب شوي انساج او خارجي اجسام پریوځي.

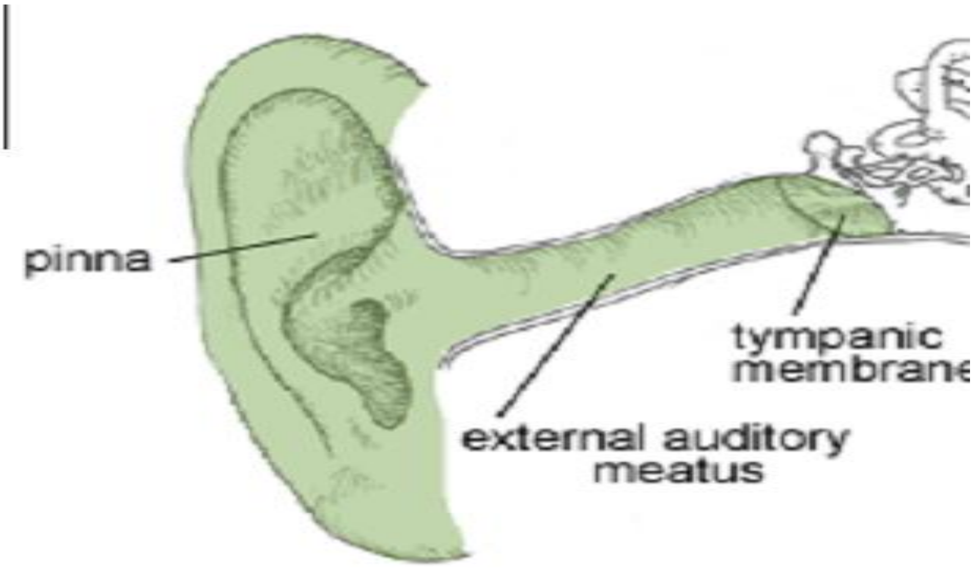

(c) ketabton.com: The Digital Library

Tympanic Membrane د غوږ پرده:

د غوږ پرده یو شفافه او نازکه پرده ده چې د منځنی او خارجي غوږ تر منځ واقع شوې ده.

د غوږ پرده د دریو طبقو یعني جلد ، فبروزي او مخاطي غشا څخه جوړه شوې خو د Pars Flaccid په برخه کې د فبروزي طبقي نسج موجود نه دی او صرف دوه طبقي لري د غوږ نورماله پرده مکدار او ملغلرې په شان رنګ لري چې د مقعر شکل د درلودلو له کبله د رڼا وړانګې په مشخصه او روښانه توګه منعکس کیږي.

دغه پرده له دری طبقاتو څخه ترکیب شوی ده:

- Cuticular layer
- Fibrous layer
- Mucus layer

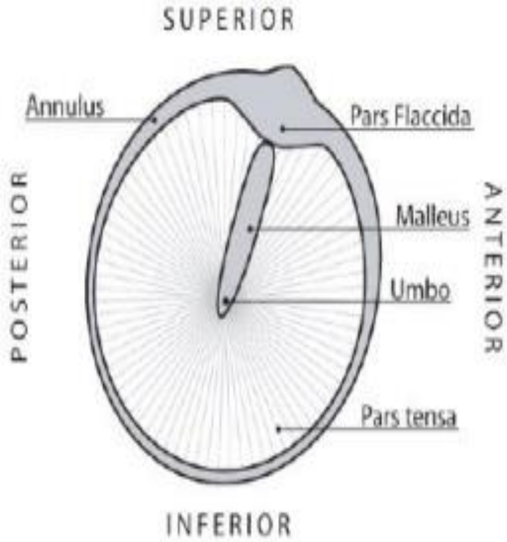

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د Tympanic Cavity یا Tympanum په نوم سره هم یادیږي ، چي دا جوف په دوه برخو ویشل شوي دی.

Proper tympanic cavity چي د Tympanic membrane په مقابل کي قرار لري.

Epi tympanic cavity چي د Tympanic membrane څخه پورته واقع ده

منځنی غوږ د Temporal هډوکي په Posterior کي موقیعت لري او شپږ دیوالونه لري.

- Superior wall (Tegmen tempani)
- Inferior wall (Jugular wall)
- Anterior wall (Carotid wall)
- Posterior wall
- Lateral wall (Membranous wall)
- Medial wall (Labyrinth wall)

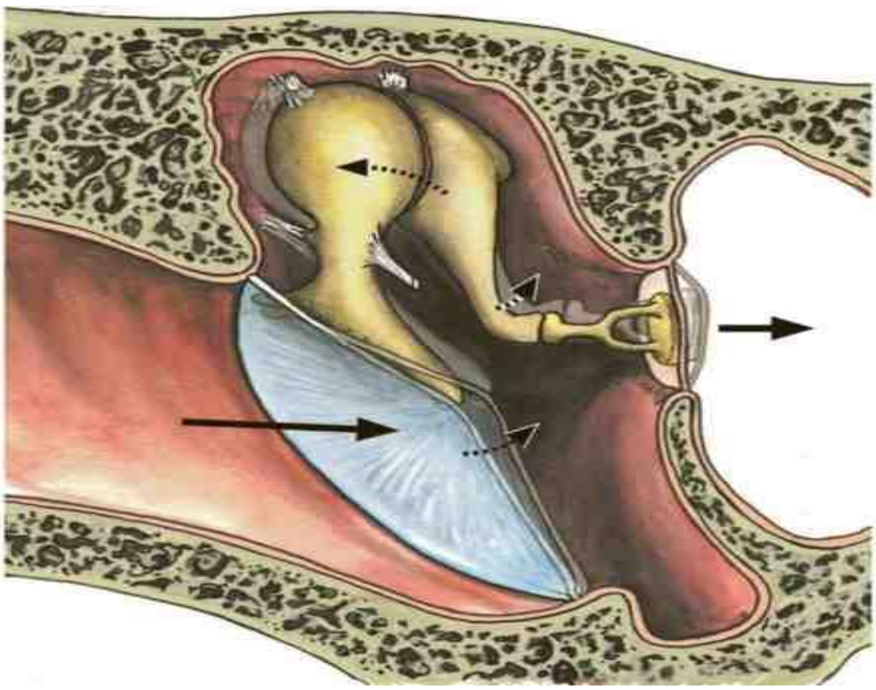

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوږ منځنی برخي — Middle Ear

منځنی غوږ په عمده ډول د دریو هډوکو څخه جوړ دی. Malleus څټک ، Incus سندان ، Stapes رکاب.

Malleus څټک:

دا څټک ته ورته شکل لری نو ځکه ورته Hammer هم وایی ، دا هډوکی په منځنی غوږ کې تر ټولو غټ هډوکی دي او لاندې برخي لري.

Head , Neck , Handle , Process , Anterior , Lateral

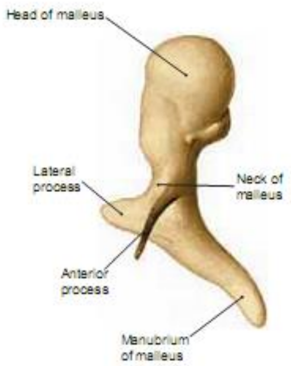

FIGURE 662.2 Malleus: Anterior View

FIGURE 662.3 Malleus: Posterior View

FIGURE 662.4 Malleus: Lateral View

Incus سندان :

دا سندان ته ورته شکل لري نو ځکه ورته Black Smiths ویل کیږي دا Molar غاښ په شان دی او لاندې برخي لري.

Body , Long Process , Short Process

Stapes رکاب:

دا رکاب ته ورته شکل لری ځکه ورته Stirrup هم وایي دا تر ټولو کوچني او انسی واقع هډوکی د منځنی غوږ دي چي لاندی برخي لريږ.

Head, Neck, Foot plate, Limbs, Anterior, Posterior

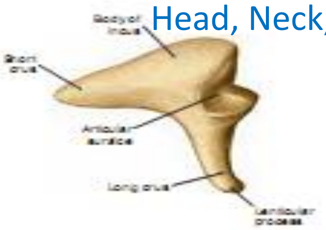
FIGURE 662.5 Incus: Lateral View

FIGURE 662.6 Incus: Medial View

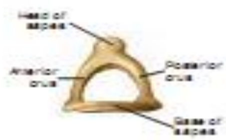
FIGURE 662.7 Stapes: Superior View

(c) ketabton.com: The Digital Library

:Inner Ear

دا د Labyrinth په نوم هم یادیږي چي دوه برخي لري:

- Bony labyrinth
- Membranous labyrinth

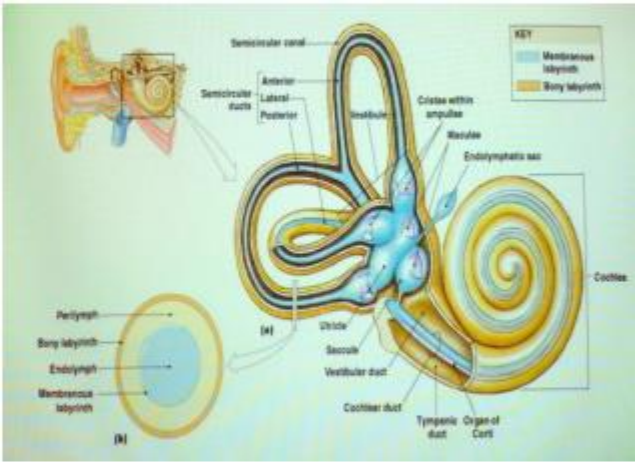

Parts of Bony labyrinth

- Chochlea
- Vestibule
- Semicircular canals

Parts of Membranous labyrinth

د Membranous labyrinth د صفا شفاف مایعي څخه ډکه ده چي د Endolymph په نوم یادیږي

د Bony labyrinth او د Membranous labyrinth په منځ کي چي کوم خالیګاه وجود لري او په هغي کي چي کومه مایعه موجود وي هغه د Perilymph په نوم یادیږي.

Bony labyrinth دري برخي لري چي Cochlea په اوریدو کي او Semicircular canal او Vestibule د بدن د موازني په ساتلو کي رول لوبوي.

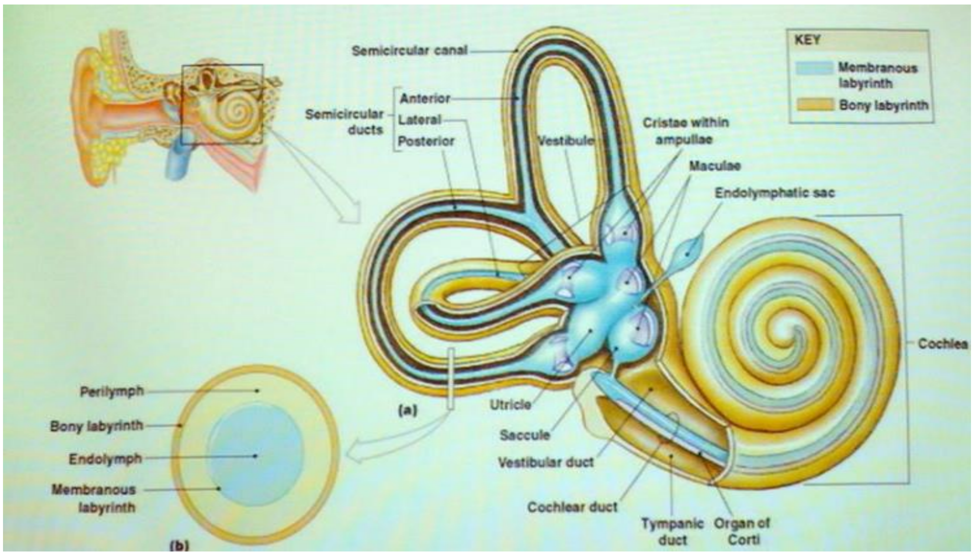

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوږ فزيالوژي　　Ear Physiology

د غوږ عمومی دنده د اواز د اوریلو او د بدن د موازني ساتلو ته کله چي Pena یا د غوږ پکی د محیط څخه د اواز چيي را ټولوي او بيا يی د Auditory Canal ته ور استوي وروسته د غوږ شپيلی څخه د غوږ په پرده دا د اواز چيي لرږيږي او د غوږ پرده په اهتزاز راولي او منځني غوږ ته دا چيي انتقاليږي او د دريو هډوکو په واسطه دا چيي کوکليا ته ورکول کيږي او په کوکليا کي د اوريدلو حجرات په ځان کي دا چيي جذبوي او په اليکتروني سيالو باندي يي بدلوي وروسته بيا دا سيالي د قحفي ازواج اتم زوج ته ورکوي چي د Vestibular Cochlea Nerve په نوم ياديږي .

Cochlea خپله د غږ يا اواز عصبي سيستم ته ليږدولو دنده لري او Vestibule د بدن موازنی په ساتلو کي رول لوبوي.

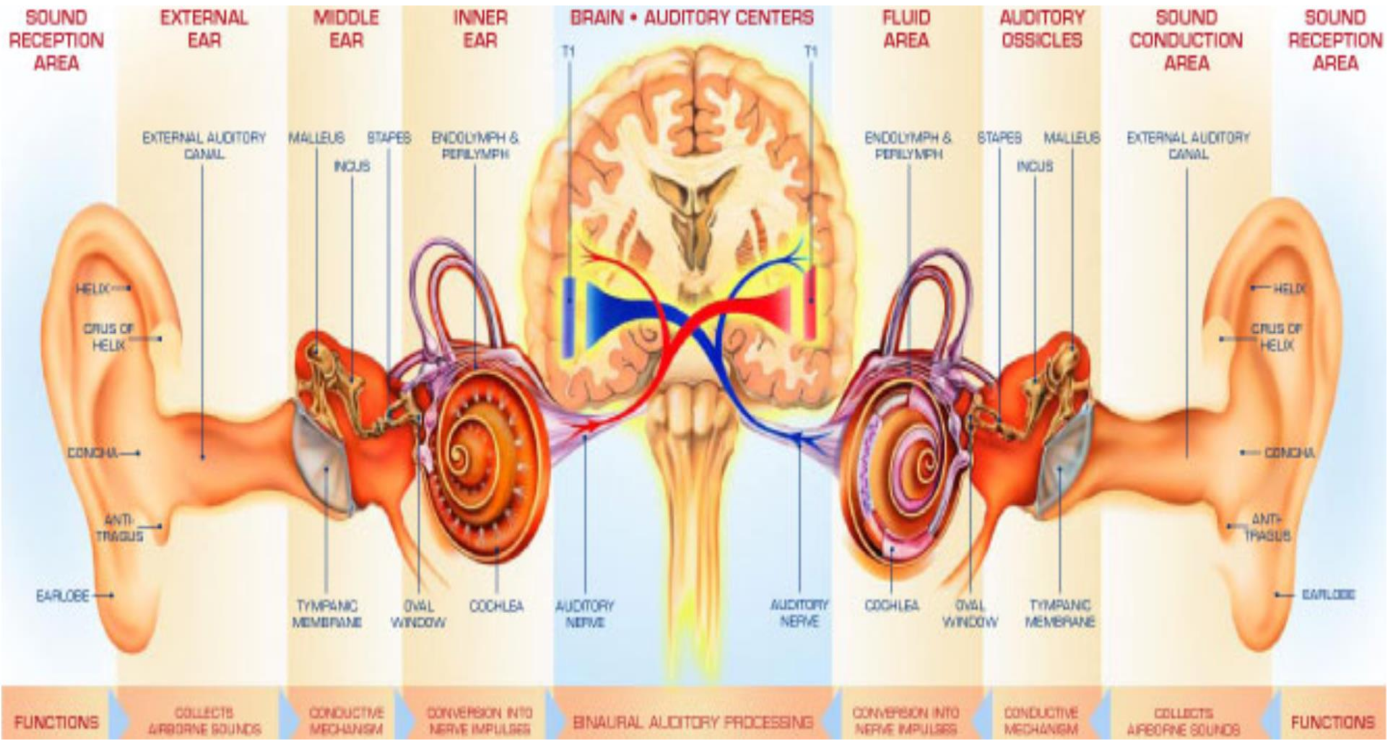

(c) ketabton.com: The Digital Library

التهاب (Inflammation)

ټول ژوندي موجودات غوارې چې له خپله ځانه پردی وردننه شوي موجودات لومړه شوي انساج لرې کړي دا کړنه يو پيچلي ميکانزم په واسطه منځته راځي چې التهاب ورته وايي.

تعريف :

د لمسونکيو عواملو پر وړاندې د وجود موضعي عکس العمل او غبرګون ته التهاب واي . يو شمير زيات دننی او بهرنی لمسوني په منضم نسج کې پيچلي عکس العمل رامنځ ته کوي چې د زياتو اوعيو لرونکي دي دي غبرګون ته التهاب واي چې د صدمي له رسيدو سره پيل او په التيام ختميږي.

التهاب په اصل کې د زيانمنو پر وړاندې يو دفاعي عمليه ده چې پکې په مسلسل ډول په اوعيو او منضم نسج کې بدلونونه رامنځته کيږي ، يعني په زيانمن ځاي کې ژونيکي او Exudates ليدل کيږي.

که څه هم التهاب يوه داسي عمليه ده چې پکي انتان له ساحی څخه پاکيږي او زيانمن ځاي د رغيدو حالت ته ځی خو ځيني وختونه نه خوښيدونکي اعراض هم منځ ته راوړي مثلا د ځيني حشراتو تر چيچلو يا د ځينو دواګانو له تطبيق وروسته Anaphylactic reaction (فرط حساسيت) رامنځته کيږي يا ځيني مزمن امراض لکه Rheumatoid Arthritis او Atherosclerosis منځ ته راوړي يا مثلا کله چې په Pericardium کې بکتريايي التهاب وشي وروسته ندبه (Scar) په خپل ځاي پريږدي چې په پايله کې د Fibrosis له کبله د زړه دنده ځنډيږي.

التهاب په عمومي ډول په دوه ډوله ويشل کيږي:

الف – حاد التهاب (Acute inflammation) چې نسبتا لند دور لري له څو دقيقو څخه تر څو ورځو پوري وي د Exudates اړ د نيوترفيلو شتوالی په زيان ليدونکو ځايو کې وي.

ب – مزمن التهاب (Chronic inflammation) چې ډير وخت نيسي له څو ورځو څخه تر کلونو پوري . په دي التهاب کې د لمفوسيايتو او مکروفاژوننو ارتشاخ (د واقعي په ځاي کې) او د انساجو ترميم او تخريب ليدل کيږي ترميم د اوعيو د تکثر او Fibrosis سره ملګری وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د التهاب لمسونکي عوامل له حجراتو او پلازما څخه د Chemical mediator د افراز یا ازادیدو لامل گرځي ، چې نوموړي Chemical mediators د اوعیو او حجراتو غبرگون تنظیموي التهابي غبرگون هغه وخت له منځه ځي چې Chemical mediator (وساطت کوونکی) له منځه ولاړ شي.

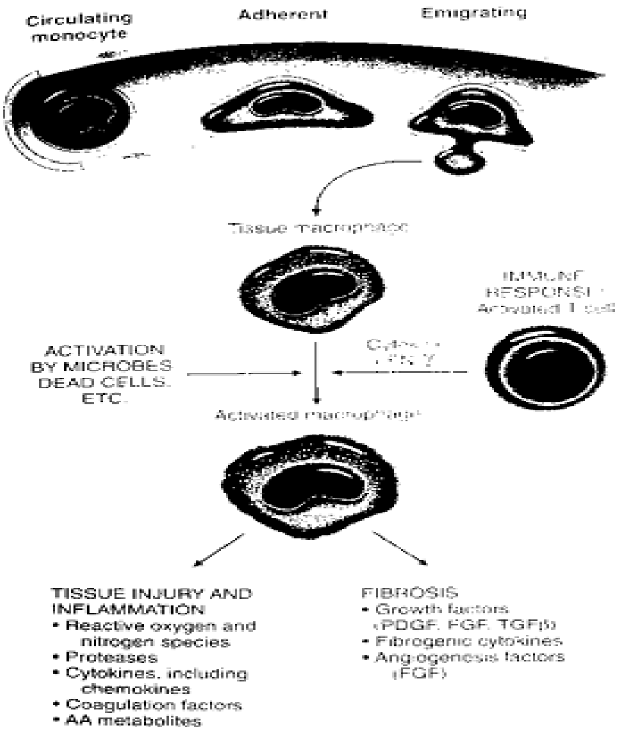

په التهاب کې د لمفاوي عقداتو او لمفاوي رگونو ونډه:

هغه مایع چې په التهابي ساحه کې راټولیږي لمفاوی عقدې او لمفاوي رگونه یې په ویستلو کې مرسته کوي او په Mononuclear phagocytic system کې د دویم دفاعي خط رول لري. دا کار هغه وخت پلی کوي ، چې موضعي التهابي غبرگونونه ذ زیانمنو موادو په له منځه وړلو کې پاتي راشي.

لمفاوی رگونو انتي جینونه او لمفوسایتونه له محیط څخه لمفاوي مرکزي عقداتو ته لیږدوي . (یعنی دا هغه ځائ دی چې T&B حجراتو او انتیجن وړاندي کوونکي ژوندینکو په مشترک ډول دنده پلی کوي) همدا راز په التهاب کې د لمفاوي جهاز سیستم جریان هم زیاتوي (شفائي کمک هم کوي) د التهابي اذیما ، WBC او تخریب شوی نسج په تخلیه کولو کې هم مهمه ونده لري. خو په خواشینی سره نوموړی تخلیه د زیانمن عامل د خپریدني باعث هم گرځي چې په پایله کې یي د لمفاوي غوندال

(c) ketabton.com: The Digital Library

کانالونه هم منتن شي او د Lymphangitis باعث شي او ممکن د عقداتو د التهاب Reactive lymphadenitis باعث هم وګرځي.

له نیکمرغه لمفاوی جهاز په زیاتره حالاتو کې پر انتان باندې غالب وي خو کله کله انتان په لمفاوی جهاز غالب شي چې له امله یې انتان وینې ته داخل شي (یعنې Bacteremia یا Viremia شي).

Mononuclear phagocyte system یو بل دفتعې خط دی چې د انتاناتو په کنټرول کې رول لري خو په شدیدو پیښو کې نوموړی خط هم پاتې راځي میکروب په انساجو کې شیندل کیږي چې زړه ، پښتورګې ، سحایا او مفاصل دي کار ته مناسب ځایونه دي یعنې انتخابي ځایونه یې دي.

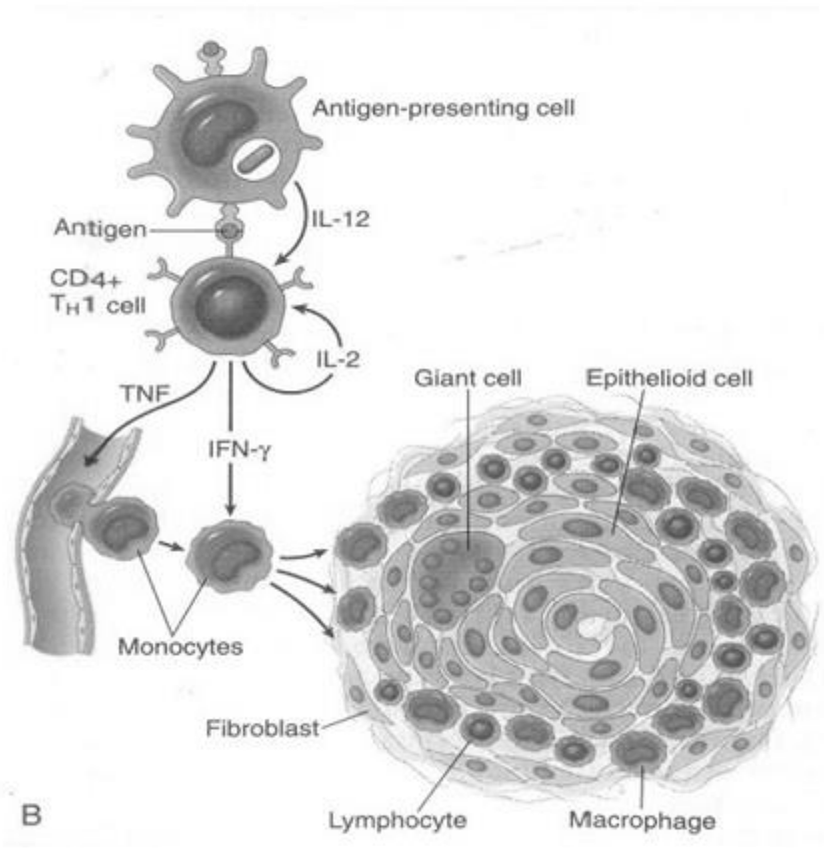

(c) ketabton.com: The Digital Library

د منځني غوږ التهاب يعني د منځني غوږ د جوف يو قيحي انتان او التهاب دي دا ډول انتان اکثرا د هغو انتاناتو په واسطه مينځ ته راځي کوم چې د مخه دوامداره په ناروغ کې د ستوني درد ، ريزش يا نورو تنفسي ناروغيو سبب شوي وي . او له محرقاتو څخه يي منځني غوږ ته سرايت کړی وي دغه سببي عوامل عبارت دي له : ويروسي يا بکتريايي انتاناتو څخه دي.

د احصايي له مخې چې د منځني غوږ د منتن کيدو په اړين تر سره شوي دی داسي په ګوته شوي چې تقريبا 75% ماشومان د ژوند په دريمه ورځ په نوموړي ناروغی باندي يو ځل اخته شوي او هم د دي کوچنيانو نيمايي برخه ماشومان د ژوند تر دری کلنۍ پوري دري يا تر دري ځلو زيات د منځني غوږ درد (التهاب) څخه معالج ته راوستل شوي دي همدارنګه نوموړی مشکل په هغه کوچنيانو کې زيات ليدل کيږي کوم چې په بعضي ولادي تشوشاتو او ځني ناروغيو باندي اخته زيږيدلي وي لکه : Cleft Palate او Down Syndrome سره.

ولي کوچنيان د کاهلانو په پرتله په دي ناروغيو زيات اخته کيږي؟ دلته ډير دلايل موجود دي .

لمړی – کوچنيان نسبت غټانو ته انتان سره په جګړه کې زيات مواجه وي ځکه د هغوئ معافيتي سيستم مکمل شوې نه وي او د ودي په حال کې وي .

دوهم – په کوچنيانو کې Eustachian Tube کوچنی ، لنډ و مستقيم او د ستونی پورتنی برخه په لنده توګه د مينځني غوږ جوف سره نښلوي. نوموړی تيوب معمولا تړلی وی خو په منظم ډول سره د منځني غوږ د جوف د تازه هوا د اخيستلو لپاره خلاصيږي او تهويه کيږي د بلې خوا څخه نوموړی تيوب دنده لري چې د اتموسفير او منځني غوږ د هوا فشار تر مينځ موازنه تامين کړي په هر صورت که چيري نوموړی تيوب د انتان د مداخلي په اثر منتن او التهابي او وتړل شي او يا دا چې د لزوجي مکويدي مادی د کتلې په واسطه بند شي نو د تهويي په وخت کې نه راخلاصيږي او د وسطي غوږ د جوف هوا نه تازه کيږي يعني په نوموړي جوف کې مايع راټوليږي او د تيوب د نه خلاصيدو په صورت کې راټوله شوي مايع بهر ته نه وځي او د ميعي د راټوليدو له کبله د منځني غوږ جوف د مايع څخه ډکيږي

بل مهم فکتور چې د منځني غوږ التهاب د مينځته راوستو مسؤل ګڼل کيږي هغه له Adenoid څخه عبارت دی . Adenoid په کوچنيانو کې نسبت کاهلانو ته لوي او غټ وي ادينويد د جوړښت له پلوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمفوسایت د حجراتو یو مجموعه ده چې د انتاناتو په مقابل کې د کوربه یا میزبان په پلوی جګړه کوي د دوی د هستوګنی ځائ د ستوني د علوي برخي شاته Eustachian تیوب ته نژدي موقیعت لري نو کله چې Adenoid د ځنو عواملو له کبله وپرسیږي یا توسع وکړی د Eustachian Tube د تړل کیدو سبب کیږي یا دا چې که Adenoid د انتاناتو په مداخله منتن شي نو په هغه صورت کې نوموړی تیوب هم منتن کیږي او بالاخره تړل کیږي.

پتوجنیزس (Pathogenesis)

کله چې د Eustachian Tube د موضوعي انتاناتو (Pharyngitis) په واسطه سره یا د ضخاموي اودینوید له امله وتړل شي بکتریاګانني مینځنی غوږ په افت اخته کوي د منځني غوږ د جوف ایسار شوي هوا له سره رشف او جذبیږي او په نوموړي جوف کې منفي فشار مینځ ته راولي او جوف ته د بکتریا د را رسیدو زمینه مساعد ګرځوي دغه ریفلکس یعني د بکتریاګانو رارسیدنه منځني غوږ ته او له جوف څخه د افرازاتو نه وتل او بندش بلعوم ته د دي سبب کیږي چې د متوسط غوږ په جوف کې مایعات راټولیږي او د بکتریاو په واسطه منتن کیږي.

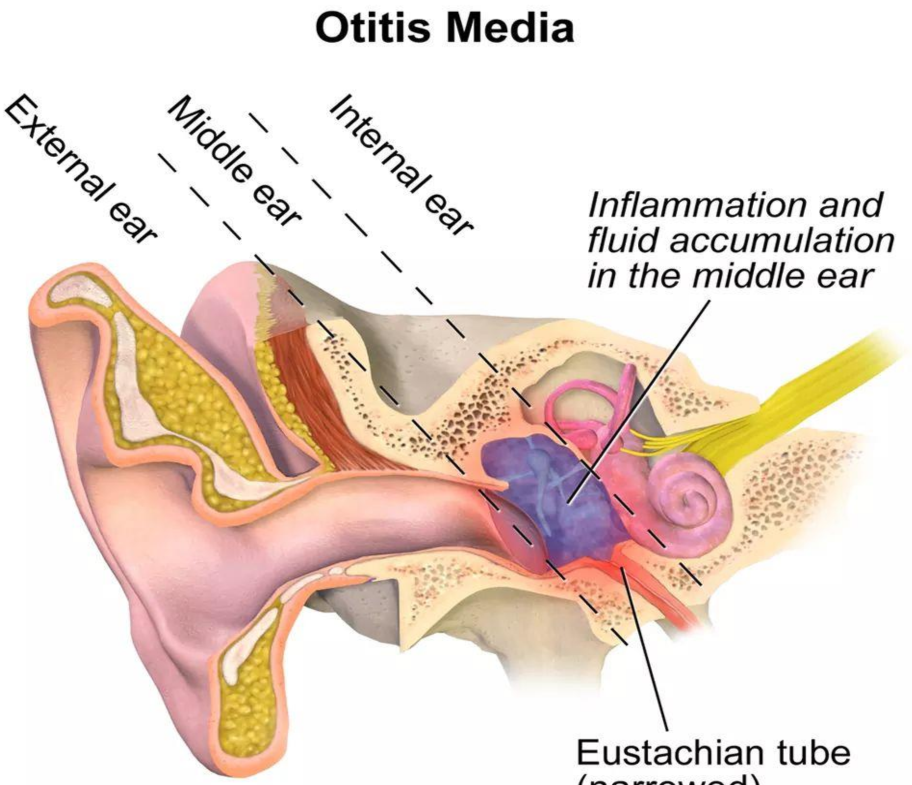

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسباب:

Bacteria

بکتریا د ټولو لاملونو په نسبت یو ډیر معمول اجینټ دي چې د منځني غوږ التهاب رامنځ ته کوي تر ټولو عام اورګانیزمونه عبارت دی له :

- Pneumococci
- هیمو فیلوس انفو انزا (15 – 25%)
- Moraxella catarhalls (12 – 20%)
- د A ګروپ Streptococci
- Streptococcus Pneumonia (15 – 40%)
- Staphylococcus aureus (acut and chronic otitis media)
- Paeudomonas aeruginosa (chronic otitis media)

په یاد مو باید وي چې د انفی بلعومي له ساحي څخه بکتریاګاني یا هغه بکتریا چې له Tympanocentesis څخه تجریدیږیکومه اړیکه نه لري.

Virus وایرسونه:

ویروسونه د غوږ د التهاب د مستقیم سبب لپاره دومره مهم نه دي خو په هر حال د پورتني طرق تنفسي ویروسي انتنانات د استاخین تیوب د بندښت رامنځ ته کولاي شي چې د بکتریاګانو د نشونما لپاره زمینه مساعده وي.

- رینو ویروس
- CMV
- RSV

پورته ویروس په 25 % – 20 واقعاتو کې د پتوجن انتاناتو په ډول پیژندل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مساعد کوونکي فکتورونه :

- هغه ماشومان چې په غریبو کورنیو کې ژوند کوي
- هغه ماشومان چې عمرونه یي د یو کال څخه کم وي
- ډاون سنډروم
- په یخو ارتفاعاتو کې اوسیدل
- په اب و هوا کې نا څاپي تغیر راتلل
- ساختماني نقیصه چې استاخین تیوب دنده خرابوي لکه Cleft Palate
- د معافیت فقدان

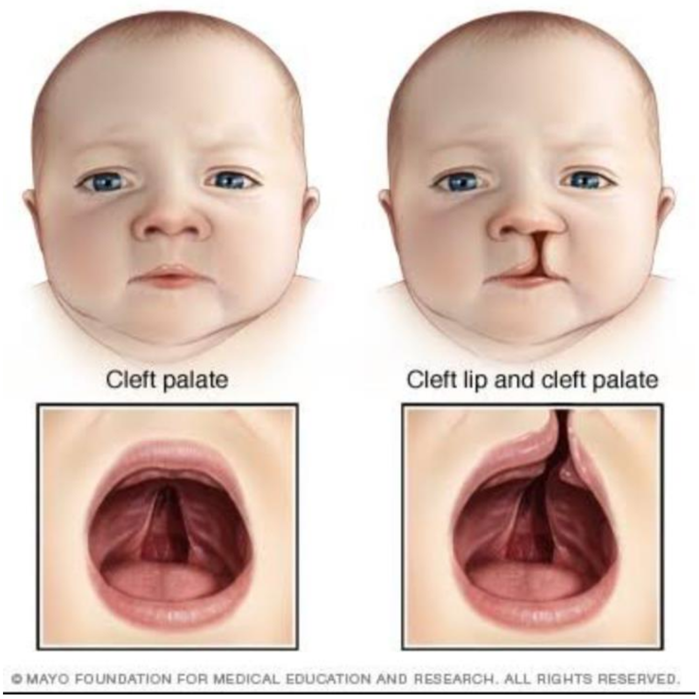

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلينيکي تظاهرات :

د منځني غوږ په انتان اخته ناروغان لاندي تظاهرات لري:

- ناروغان تبجن حالات لري
- مخرش
- ماشوم اکثرا خپل په افت اخته غوږ راکيکاږي
- نوموړي ناروغي معمولا 7 – 1 ورځي وروسته د انفي بلعومي له التهاب څخه مینځته راځي
- په Otitis Media اخته ناروغ له کانګو څخه هم شکايت لري
- اکثرا اسهال هم ورسره وي
- سر چرخي يا ګنګسيت هم لري
- د غوږ څخه د افرازاتو راوتلو شکايت هم لري
- د غوږ د درد څخه شکايت لري
- د اواز د اوريدو ضياع
- د ماشومانو ژړا کول
- په غوږ کي د اجنبي اجسامو حس کيدل
- بي خوبي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو نورمال او روغ غوږ کي که د Otoscop په واسطه مثبت یا منفي فشار وارد شي د طبل غشا (Tympanic membrane) ازادانه او په نورمله توګه سره په حرکت راځي که چیري نوموړي پرده په غور سره ولیدل شي نو د هغه رنګ ګلابي رنګ ته ورته وي او د یوي سکي پشان رڼا له مرکزه قدام خلفي ځنډو ته په معمول ډول سره خپروي یا انعکاس ورکوي مګر بر عکس په التهابي غوږ یعني Otitis Media ولري نو د Otoscop سره په معینه کي لاندي تظاهرات په سترګو کیږي.

د غوږ پرده یا د طبل غشا راوتلي او غیر متحرکه وي ، سور رنګ لري د مخکیني نبني نبناني لکه د Malleus د Short process له مینځه تلل ، د بلي خوا ځخه د دي امکان هم موجود وي چي د غوږ پرده ریچر وکړي د نوموړي پردي یا غشا په سوري کیدو یا ریچر سره درد هم له مینځه ځي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشخیص :

د منځني غوږ د التهاب د تشخیص لپاره لاندي میتودونه په کار اچول کیږي.

:Otoscope

د کوچنیانو ډاکټران د کوچنیانو د غوږ د التهاب د معلومولو او تشخیصولو لپاره یو اله کاروي چې د Otoscope په نامه سره یادیږي د دغي الی په مرستي سره کولی شو چې د غوږ داخلي مجرا او اړونده نقیقه یا کوم التهابی حالت معلوم کړو د غوږ د معاینې پر مهال باید معاینه کوونکی لاندي شیان په نظر کي نیولو سره د غوږ بشپړ ارزیابي وکړي.

- سوروالی
- پړسوب
- وینه
- افرازات
- په منځني غوږ کي د مایع موجودیت
- د غوږ د بهرنی مجرا پړسوب

:Tympanometry

د Tympanometry test په دوران کي ډاکټر یوه وړه اله کاروي چې په مرسته یي د غوږ فشار معلومیږي او که چیرته Eardrum ریچر کړی وي هم یي معلوموي

:Reflectomety

د Reflectomety ټیسټ په دوران کي ډاکټران یوه وړه غوندي اله په کار وړي چې د کوچني د غوږ په خوا کي اواز وباسي چې په مرسته یي یو ډاکټر کولی شي د اواز په اوریدو سره چې بیرته اواز منعکس کیږي د غوږ په داخل کي میع معلومه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

:Hearing test

د اواز د اوریدو معاینې سره د یو ماشوم یا د یو ناروغ د اواز د اوریدو قابلیت معلوموي.

:Weber Test

په Weber ټیسټ کې اهتزاز لرونکي صوتي پنجه په اهتزاز راځي او د ناروغ د سر له پاسه ایښودل کیږي که چیري غوږ په لیږدیز (انتقالي) کونوالي اخته وي دا غږ په اخته غوږ کې ډیر اوریدل کیږي او که په حسي کونوالي اخته وي نو غږ په سالم غوږ کې ښه اوریدل کیږي.

:Rinne Test

په Rinne تسټ کې اهتزاز لرونکي پنجه لومړي ځل پ ۴ سانتي مترۍ چې دغوږ خارجي برخې ته نیسي (تر څو د غږ هوایي لیږد معلوم شي) بل وار همدا صوتي پنجه د مستویډ له پاسه ږدو (د اواز د هډوکني لیږد د معلومولو لپاره) له ناروغ څخه پوښتنه کوو چې په کوم حالت کې اواز ښه اوري په نارمل حالت کې هوایي لیږد له هډوکني لیږد څخه پیاوړی دی.

:ENG (Electro Nistagmo Graphy)

په ENG تسټ کې هغه برقي پوټنشیلي تغیرات په ګرافیکي ډول ثبتیږي چې د سترګو د غیر ارادي حرکاتو ، او رنګي تنبهتو په واسطه منځ ته راځي ، له دې څخه د Meniere ناروغی په تشخیص کې ګټه اخیستل کیږي له معاینې ۲۴ ساعته وړاندې باید الکول ، سګرټ او نور Sedative درمل د ناروغ په واسطه متوقف شي (باید ځان ورڅخه وساتي او پرهیز وکړي)
د منځني غوږ په انډوسکوپي کې له یو ظریف انډو سکوپ څخه ګټه اخیستل کیږي د دې له پاره باید د ټیمپانیک غشاء د لسو دقیقو لپاره بې حسه او خارجي غوږ د سلین په واسطه تعقیم شي وریسې د Tympanotomy مایکروسکوپي او یا د نیډل په مرسته انډوسکوپ د ټیمپانیک غشاء له لارې تیر او کولاي شو تصویرونه واخلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د منځني غوږ التهاب Otitis Media (OM)

د منځني غوږ التهاب په دوه ډوله دي Acute او Chronic یعني حاد او مزمن .

د منځني غوږ حاد التهاب (AOM) :

د هغه منځني غوږ التهاب څخه عبارت دي چې دوام يي له شپږ اونيو کم وي ، لومړني سببونه يي ستریپتو کوکونه Streptococcus ، نوموکوکونه Pneumococcus او Hemophilus Influenza دي چې د استراخین تیوب کې د تشوش له رامنځ ته کيدو څخه وروسته د منځني غوږ ته لار پیدا کوي په استراخین تیوب کې کيدو سببونه په لاندي ډول دي:

- د علوي تنفسي لاري التهاب
- د ساينوسونو التهاب (Sinusitis)
- الرژیک عکس العملونه د بيلګی په توګه Allergic Rhinitis
- دوامداره ريزش

نبني نبنانی معمولا د انتان په شدت پوري اړه لري په بالغو وګړو کې معمولا يو طرفه وي او کيداي شي د غوږ له درد سره يو ځای وي او ورسره د غوږ افرازات ، تبه او د اوریدلو حس کموالی هم مل وي د Otoscope په معاينې سره د غوږ کانال نارمل وي خو د غوږ پرده سره او ډيري مهال وتلي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د منځني غوږ حاد التهاب درملنه:

- ماشومانو ته باید ارام ورکړل شي
- مایعات او کافي غذا ورته توصیه شي
- د غوږ افرازات يي د يو تعقيم ګاز په واسطه پاک کړل شي
- د درد لپاره ورته انلجيزيک يا د درد ضد درمل توصيه شي
- د تبي په خاطر ورته انتی پايريتيک ورکړل شي
- د تداوئ په لومړي قدم کي ورته د ډيرو معمولو مايکرو اورګانيزمونو S.Pneumoniae and H influenza په ضد درمل ورته توصیه کیږي خو کله چې کلچر او حساسيت نتيجه معلومه شي درمل يي بدليږي ، د منځني غوږ حاد التهابکي انتخابي درمل Amoxicillin (80-90mg/kg/day) په دري تقسيم شوو ډوزونو باندي د 10 ورځو لپاره همدارنګه نور درمل چې د منځني غوږ حاد التهاب کي ورکول کيږي په لاندي ډول دي تداوي 7-10 ورځو لپاره توصيه کيږي.
- Clavulanic acid
- Erythromycin
- Sulfamethoxazole
- Cefaclor
- Cefuroxim
- Trimethoprim-Sulfamethoxaole
- Cefixime
- د Penicillin-resistant pneumococci لپاره دوهم اپشن Ceftriaxone 50mg/kg/d د IV يا IM له لاري OD تطبيقيږي يعني د ورځي يوځل ټوټل ډوز تطبيقيږي تر دري ورځو پوري يا Macrolide antibiotic (azithromycin)
- هغه ناروغان چې د انتي بيوټيکو د دوهم کورس توصيه کيدو باوجود هم شفاياب نه شي او يا ناروغي يي لا هم شديده شي نو په دغه صورت کي د Tympanocentesis په اړه فکر کيږي چې تر څو اصلي سببي لامل په ګوته شي او دقيق انتي بيوتيک ورته توصيه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د منځني غوږ مزمن التهاب (Chronic Otitis Media) :

د منځني غوږ د حاد التهاب متکررو حملاتو له کبله منځ ته راځی او د غیر قابل تغیر بدلونونو او د پردي د سوري کیدو سبب گرځي.

د منځني غوږ مزمن التهاب نه یوازي د غوږ پرده سوری کوي بلکه هغه هډوکي چې منځني غوږ کې پراته دي (څټک ، سندان او رکاب) او مستویډ هم تخریبوي.

نبني نښاني يي کیدای شي خفیفي وي اوپه بیلابیلو درجو د اوریدلو له کموالي په دوامداره ډول له غوږ څخه بدبویه افرازاتو له راتلو سره یو ځاي وي که چیري مستویډ مصاب شوي وي نو د غوږ شاوخوا به سور رنګه او پړسیدلی وي

په پورته حالت لاندي ثانوي اختلاطات هم ممکن دي.

- د مستویډ اختلاطات
- داخل القحفي اختلاطات لکه د سحایا التهاب (Meningitis)
- دماغي ابسي

اخرني دوه التهابات له نادرو التهاباتو څخه شمیرل کیږي چې نادرا واقع کیږي.

درملنه :

په موضعي درملنه کي يي د اتوسکوپ تر لاربښوني لاندي سکشن شامل دی ، د قیح یا نو (زوو) لرونکو افرازاتو د درملني په موخه سکشن کوو په موخه انتی بیوتیک پوډر کارولای شو د غوږ د مجرا له پاکوالي څخه پرته د قطرو اچول کومه ګټه نه لري هغه مهال چې حاد انتان رامنځته شي سیستمیک انتي بیوتیک هم کارولی شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جراحي درملنه :

که چیري درملیز اهتمامات ګټور نه وي له جراحی عملیي څخه استفاده کوو.

په جراحی کي یي لاندي عملیي شاملي دي:

- Tympanoplasty
- Ossiculoplasty
- Mastoidectomy

:Tympanoplasty

د منځني غوږ د مزمن التهاب له پاره معموله جراحي درملنه د پردي بیا جوړونه یا Tympanoplasty ده . د دي عملیات موخي په لاندي ډول دي:

- د منځني غوږ د دندو بیرته راګرځول
- د انتان مخنیوی
- د اوریدو ښه والی

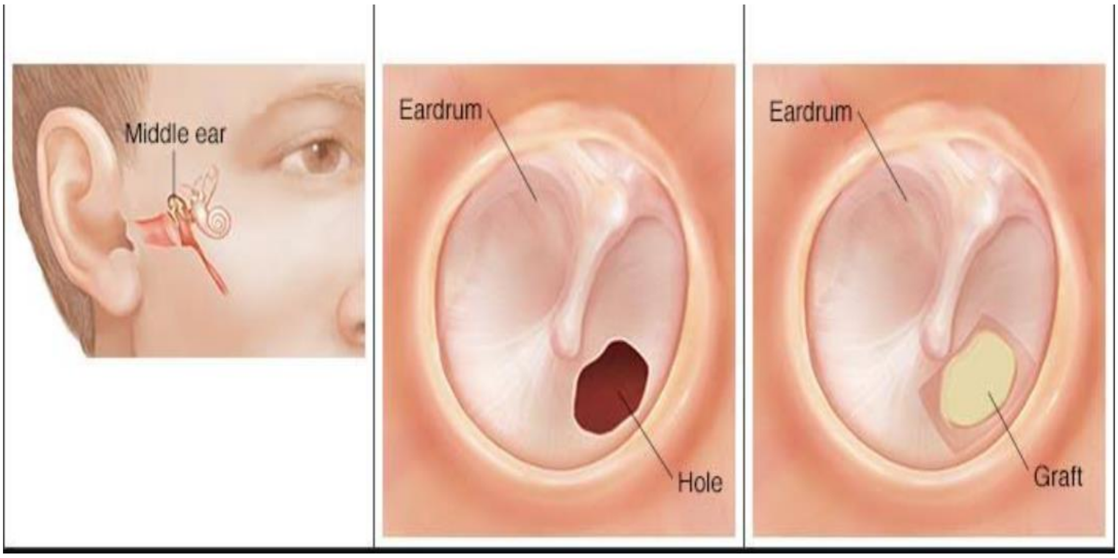

(c) ketabton.com: The Digital Library

:Ossiculoplasty

د منځني غوږ د هډوکو بیا رغونه ده تر څو د اوریدلو حس اعاده شي. په دي عملیه کي مصنوعي پروتینونو لکه ټلفون ، اوسپني او د منځنیو غوږونو له نورو نښلوونکو موادو څخه په کي کار اخیستل کیږي.

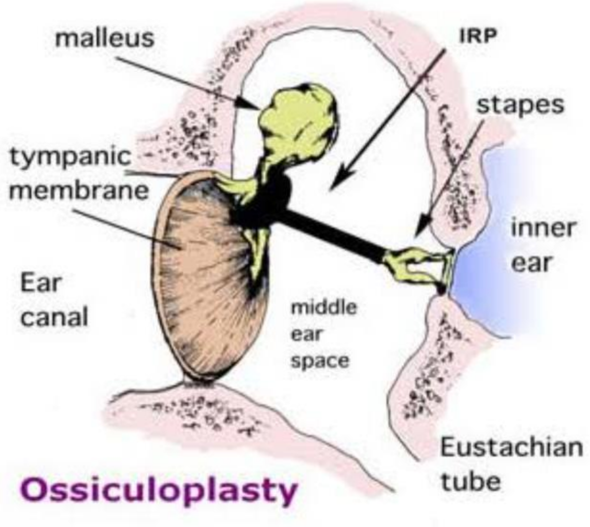

:Mastoidectomy

د دي عملیات موخي په لاندي ډول دي :

- د تقشحاتو خارجول
- اخته برخو ته لاس رسی
- د غوږ د دندو ښه کیدل

که شوني وي د منځني غوږ هډوکي بیا ځلی رغول کیږي.

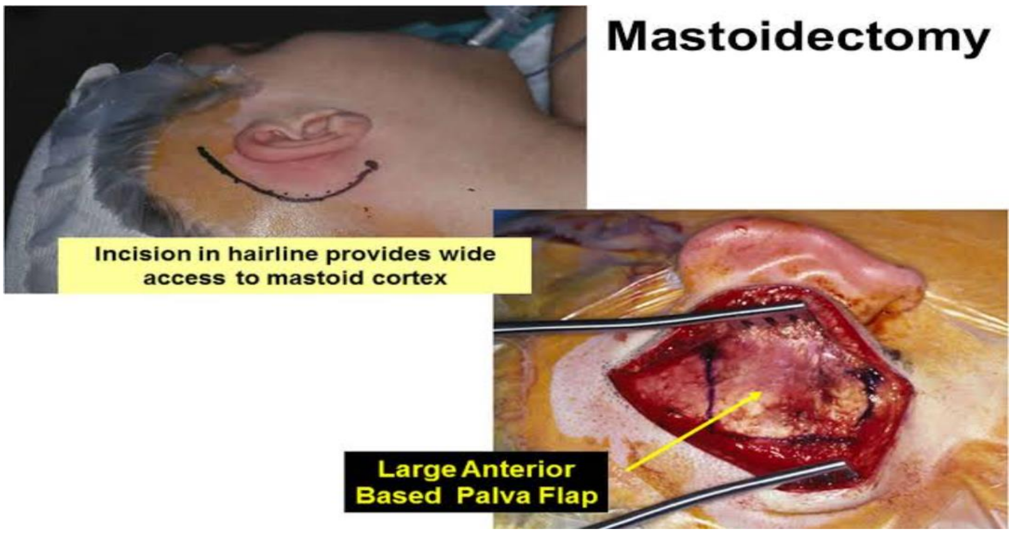

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلاصه:

غوږ د انتومی له مخي په دريو برخو ويشل شوي دي External Ear , Middle Ear & Inner Ear چې په خارجي غوږ کې Auditory Canal، Pena او Tympanic membrane شامل دي او په منځني غوږ کې Malleus، Incus او Stapes شامل دي او په داخلي غوږ کې Cochlea ، Vestibular او Semicircular canal شامل دي خو د منځني غوږ څخه يو ټيوب يا يوه لار د خولي جوف ته هم تللي ده چې د استراخين ټيوب په نوم ياديږي کله چې دا ټيوب د هر افت له وجه بند شي نو منځني غوږ په افت اته کيږي د دي ټيوب له لاري اکثرا انتان د منځني غوږ جوف ته داخليږي او د انسان د ناراحتۍ او د منځني غوږ د درد سبب کيږي دا ټيوب اکثر د تنفسي سيستم انتاناتو يا د ساينسو التهاب د وجه هم په افت اخته کيږي او خپله نورمال وظيفه سر ته نه شي رسولي او ټيوب بند پاتي کيږي چې له امله يي د منځني غوږ جوف د مايعاتو څخه ډکيږي او د انتاناتو د روش لپاره زمينه مساعد کيږي کله چې د منځني غوږ التهاب درملنه په وخت سره ونه شي نو د حاد التهاب څخه په مزمن التهاب بدليږي او نور اختلاطات هم ورکولی شي لکه : د غوږ کونوالی ، د مستويډ هډوکي اختلاطات ، meningitis او دماغي ابسي چې وروسته يي بيا درملنه جراحي او مشکله وي بايد مخکي له دي چې ناروغ جراحي ته کانديد شي بايد درملنه يي په وخت وشي.

د منځني غوږ التهاب معمولا په ماشومانو کې زيات وي ځکه د ماشومانو استراخين ټيوب ستوني ته ډير لنډ او نيغ وي ، د ماشومانو دفاعي سيستم هم کمزوري وي او هغه ماشومان چې Down سيندروم ولري او يا يي Cleft palate ساختماني دنده خرابه وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندیزونه:

دغه موضوع چی د Otitis Media مربوط جوړه شوی که د کتاب په بڼه چاپ شی نو د هیواد والو د معلوماتو لپاره به یوه ښه سرچینه وی

هغه کسان چې په انګلیسی او یا عربي ژبو پوهیږي د هغو څخه هیله کوم چې په دغه دواړو ژبو کې معلومات ډیر زیات دي چې په پښتو کې یې ژباړه کړي او نیت ته یې وچت کړي چې زمونږ محصلین او د درس شایقین په اسانه سره د یو موضوع معلومات راټول کړي او پر مخ ولاړ شي.

د الکوزی د طبی علومو انستیتیوت د اداری څخه دا غوښتنه لرم چې دغه موضوع په خپل کتابتون کی وساتی تر څو ګران محصلین تری استفاده وکړی .

په درنښت

عطاءالله (شینواری)

(c) ketabton.com: The Digital Library

Reference ماخذونه

- د لویانو د روغتیا نرسنګ 2 د چاپ کال ۱۳۹۸ ل / ۲۰۱۹ م
- Atlas of Anatomy Taj Books international (January – 1- 2005)
- https://www.lobe.ca/en/blog/childrens-hearing-health/ear-infection-children
- عمومي پتالوژي پوهندوی دوکتور محمد آصف دوهم چاپ د چاپ کال ۱۳۹۵ م
- غوږ ، پوزه اوستونی ډاکټر سید ملیار سادات د چاپ کال ۱۳۹۵ هـ
- Children Diseases Volume 1 by Professor Dr Ahmad Siar Ahmady

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library